

TÜRKİYE PETROL VE LPG PİYASALARI

Güncel Gelimeler

Av. Mehmet Suat KAYIKÇI

Regüle Enerji Piyasaları

- ▶ Elektrik Piyasası
  - ✓ 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu (2001 – 2013)
- ▶ Doğal Gaz Piyasası
  - ✓ 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu (2001)
- ▶ Petrol Piyasası
  - ✓ 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu (2003)
- ▶ LPG Piyasası
  - ✓ 5307 sayılı LPG Piyasası Kanunu (2005)

Gerekçeler

► Petrol Piyasası

- Piyasa Ekonomisinin Kurumsallaştırılması
- Kodifikasyon
- Giriş ve Çıkış koşullarının belirlenmesi: Serbestleşme
- Rekabet
- Kaçakçılıkla mücadele
- Piyasa gözetim ve denetimi
- Uluslararası yükümlülükler

► LPG Piyasası

- Piyasa Ekonomisinin Kurumsallaştırılması
- Kodifikasyon
- Giriş ve Çıkış koşullarının belirlenmesi: Serbestleşme
- Rekabet
- Güvenlik
- Piyasa gözetim ve denetimi
- Uluslararası yükümlülükler

Yenilikler

- ▶ Petrol Piyasası
  - ▶ İdari teşkilat : BDK
  - ▶ Lisans Uygulaması
  - ▶ İkmal Zincirinde katı kurallar
  - ▶ Fiyat serbestisi
  - ▶ Teknik Kriterler
  - ▶ Ulusal Marker
  - ▶ Ulusal petrol stoku
  - ▶ Gözetim ve Yönlendirme
  - ▶ Denetim ve Yaptırımlar
  - ▶ Kilometre Tahdidi
  - ▶ Bayi – Dağıtıcı Denetim Sistemi

- ▶ LPG Piyasası
  - ▶ İdari teşkilat : BDK
  - ▶ Lisans Uygulaması
  - ▶ İkmal Zincirinde katı kurallar
  - ▶ Fiyat serbestisi
  - ▶ Teknik Kriterler
  - ▶ Sorumlu Müdür Uygulaması
  - ▶ Eğitimli/Sertifikalı Personel
  - ▶ Gözetim ve Yönlendirme
  - ▶ Denetim ve Yaptırımlar
  - ▶ Kilometre Tahdidi

Piyasa Faaliyetleri ve Lisanslar _ Petrol

► Piyasa Faaliyetleri

- İthalat
- İhracat
- Rafinaj
- İletim
- İşleme
- Depolama
- İhrakiye Teslimi
- Dağıtım
- Taşıma
- Bayilik

► Lisanslar

- Rafineri Lisansı
- İletim Lisansı
- İşleme Lisansı
- Depolama Lisansı
- İhrakiye Teslimi Lisansı
- Dağıtım Lisansı
- Taşıma Lisansı
- Bayilik Lisansı
- Madeni Yağ Üretimi Lisansı
- Serbest Kullanıcı Lisansı

Piyasa Faaliyetleri ve Lisanslar _ LPG

► Piyasa Faaliyetleri

- İthalat
- İhracat
- Dağıtım
- Taşıma
- Depolama
- Bayilik

► Lisanslar

- LPG dağıtımı,
- LPG taşıması,
- Otogaz bayiliği,
- Depolama,
- LPG tüpü imalâtı,
- LPG tüpü muayene, tamir ve bakımı

Lisanslı Piyasa Aktörleri 2019 _ Petrol

<u>Bayilik Lisansı :</u>	12936		Istasyonlu	Istasyonsuz	Toplam
		Akaryakıt	12825	92	12917
		Ihrakiye	18	1	19
		Toplam	12843	93	12936
<u>Sabit Köy Pompası :</u>	1743				
<u>Tarım. Amaçlı Satış Tankeri :</u>	1194				

<u>Depolama Lisansı :</u>	96		Toplam Sayısı	Toplam Kapasitesi [m3]
		Antrepo	465	3.287.035,85
		Gümrüklü	801	2.091.353,58
		Toplam	1266	5.378.389,43

<u>Rafinerici Lisansı :</u>	6		Lisans Sayısı	Ham Petrol İşleme Kapasitesi [Ton/Yıl]
		Aktif	5	29.290.000
		İnşaat Aşamasında	1	1.400.000
		Toplam	6	30.690.000

<u>Dağıtıcı Lisansı :</u>	97
<u>Madeni Yağ Lisansı :</u>	125
<u>Serbest Kullanıcı Lisansı :</u>	39
<u>Ihrakiye Teslimi Lisansı :</u>	69

<u>İletim Lisansı :</u>	34		Lisans Sayısı
		İletim	12
		Akaryakıt	13
		Ham Petrol	2
Toplam	27		

<u>İşleme Lisansı :</u>	13		Lisans Sayısı
		Biyodizel	10
		Petrokimya	2
		Toplam	12

<u>Taşıma Lisansı :</u>	73		Lisans Sayısı
		Demiryolu	6
		Denizyolu	67
		Toplam	73

Lisanslı Piyasa Aktörleri 2019 _ LPG

Lisanslar	
Lisans Türü	Adet
Dağıtıcı :	97
Depolama :	107
Taşıma :	60
Otogaz Bayilik :	10.666
LPG Tüpü İmalatı :	11
LPG Tüpü Muayenesi Tamiri Bakımı :	86
Toplam :	11.027

Araçlar	
Araç Türü	Adet
LPG Taşıma Aracı :	2793
Denizyolu Aracı :	6
Toplam :	2.799

Dağıtıcı Lisansı :	Dağıtım Bölgesi	Lisans Sayısı
97	Ulusal	63
	Mahalli	32
	Toplam	97

Tank Tipi	Toplam Tank Sayısı	Toplam Tank Kapasitesi [m3]
Gümrüklü	264	38.445,00
Antrepo	0	0,00
Kokusuz LPG Tankı	5	504,00
Toplam	269	38.949,00

Depolama Lisansı :	Tank Tipi	Toplam Tank Sayısı	Toplam Tank Kapasitesi [m3]
107	Gümrüklü	727	699,85
	Antrepo	10	40,44
	Kokusuz LPG Tankı	10	9,81
	Toplam	747	750,096

Taşıma Lisansı :		Lisans Sayısı
60	Karayolu	19
	Boru Hattı	36
	Denizyolu	5
	Demiryolu	0

Rakamsal Büyüklükler _ Petrol

ÜRÜN TÜRÜ	ÜRETİM				İTHALAT				İHRACAT				YURT İÇİ SATIŞ (TÜKETİM)				TOPLAM TESLİM			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Benzin Türleri	5.113.058	5.101.861	5.360.216	4.684.112	-	-	-	-	3.115.474	2.888.063	3.167.398	2.439.858	2.097.248	2.234.045	2.303.254	2.329.920	2.097.248	2.234.045	2.303.254	2.329.920
Motorin Türleri	8.509.777	9.582.347	10.395.069	9.292.051	11.891.847	12.381.766	13.455.723	13.749.187	27.526	71.405	233.060	145.962	20.564.852	22.322.578	24.166.321	23.576.884	20.669.449	22.479.390	24.573.902	24.186.858
Fuel Oil Türleri	547.712	-305.850	-72.009	61.205	919.709	1.163.616	828.758	553.552	982.337	282.001	252.068	235.830	604.054	583.539	492.356	359.919	1.564.963	583.539	492.356	359.919
Havacılık Yakıtları	5.024.287	4.486.633	4.837.246	4.786.244	166.296	341.285	196.906	481.734	3.757.478	3.528.546	3.770.931	3.874.909	1.319.241	1.338.751	1.262.517	1.280.675	1.319.436	1.338.775	1.262.517	1.280.675
Denizcilik Yakıtları	2.344.697	2.346.900	2.154.285	1.766.077	75.954	14.699	1.211	10.254	2.434.117	2.261.816	2.097.170	1.785.550	234	44.240	41.220	43.805	507.332	1.497.744	1.951.417	2.036.934
Gazyağı	57.820	11.728	4.163	3.884	-	-	-	-	-	-	-	-	56.609	14.621	4.686	2.698	56.609	14.621	4.686	2.698
Diğer Ürünler	6.267.448	7.507.583	6.258.144	4.408.714	1.512.096	1.215.482	2.404.283	2.946.058	488.645	656.683	569.410	392.907	182.465	179.898	190.626	213.321	-	179.898	190.626	213.321
TOPLAM	27.864.799	28.731.203	28.937.115	25.002.287	14.565.902	15.116.847	16.886.881	17.740.785	10.805.577	9.688.515	10.090.038	8.875.016	24.824.703	26.717.671	28.460.979	27.807.223	26.215.037	28.328.013	30.778.757	30.410.326

* LPG üretim verilerini de içerir.

*Tabloda üretim miktarının eksi olması, stokta bulunan ya da ithal edilen ürünün rafineri tarafından yeniden kullanıldığını ve bu ürünle yeni ürünün ya da ürünlerin üretildiğini göstermektedir.

** 2018 yılında ham petrol ithalat miktarı **20.970.669,254** tondur.

***Toplam Teslim: Yurtiçi satışlar, ihraç kayıtlı teslimler ve transit rejim kapsamındaki teslimlerin toplamıdır.

Rakamsal Büyüklükler _ LPG

2018 Yılı LPG İthalat-İhracat-Üretim-Satış Miktarları ve Oranları

Üretim (ton)	Satış*	İthalat	İhracat (ton)	Üretim/ satış (%)	Üretim / ithalat (%)	İhracat / ithalat (%)
	(ton)	(ton)				
916.774	4.146.448	3.306.044	110.040	22,11	27,73	3,33

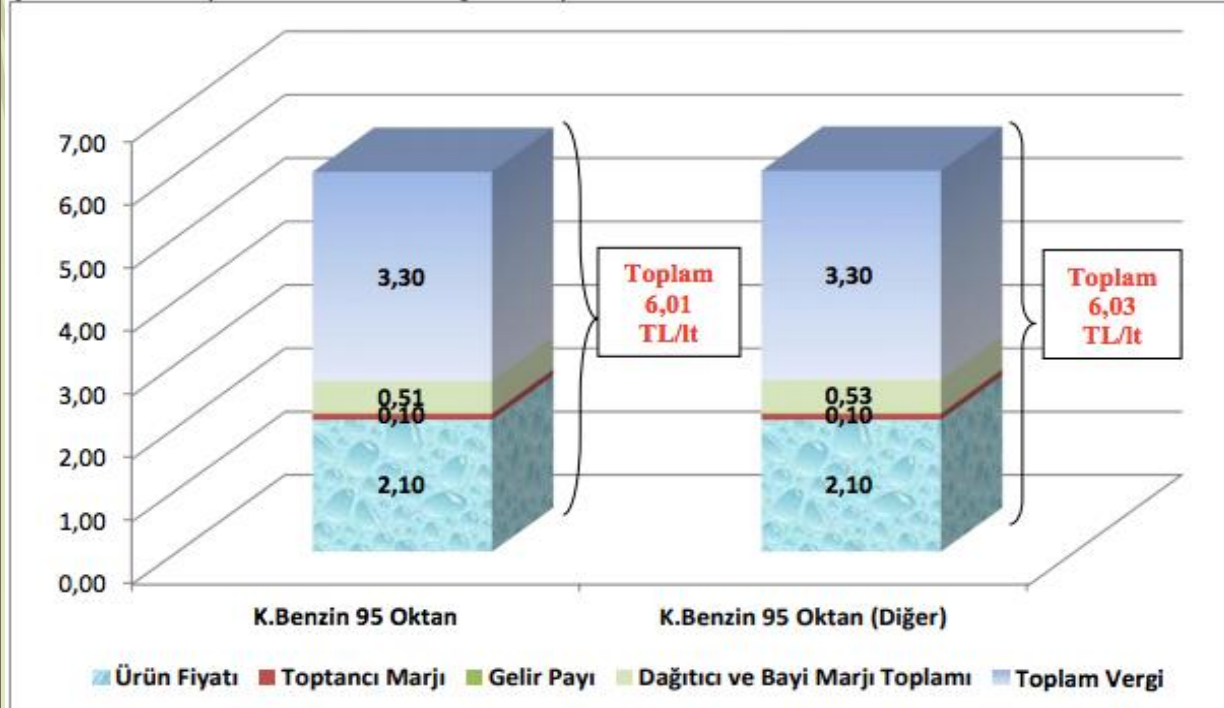
2018 Yılı LPG Arz Miktarları ve Oranları

Üretim	İthalat	Toplam Talep (ton)	Toplam arz (ton)	Üretim /	İthalat /
(ton)	(ton)			Toplam Arz (%)	Toplam Arz (%)
916.774	3.306.044	4.256.488	4.222.818	21,71	78,29

Fiyat Oluşumu _ Petrol

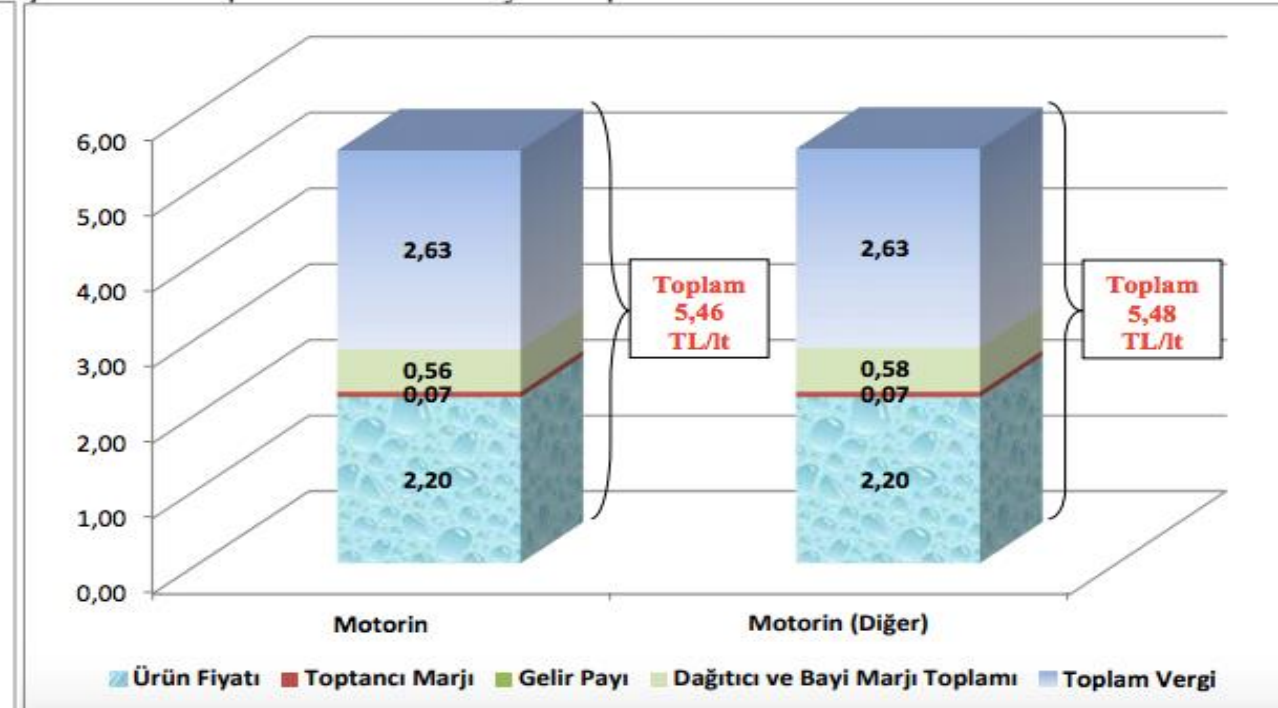
Benzin Fiyat Oluşumu Mart - Nisan 2018

Ay	Ürün	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı	Toplam Vergi	Nihai Satış Fiyatı
Nisan	K.Benzin 95 Oktan	2,10	0,10	0,00318	0,51	3,30	6,01
	K.Benzin 95 Oktan (Diğer)	2,10	0,10	0,00318	0,53	3,30	6,03
Mart	K.Benzin 95 Oktan	1,88	0,08	0,00318	0,51	3,25	5,72
	K.Benzin 95 Oktan (Diğer)	1,88	0,08	0,00318	0,53	3,25	5,74

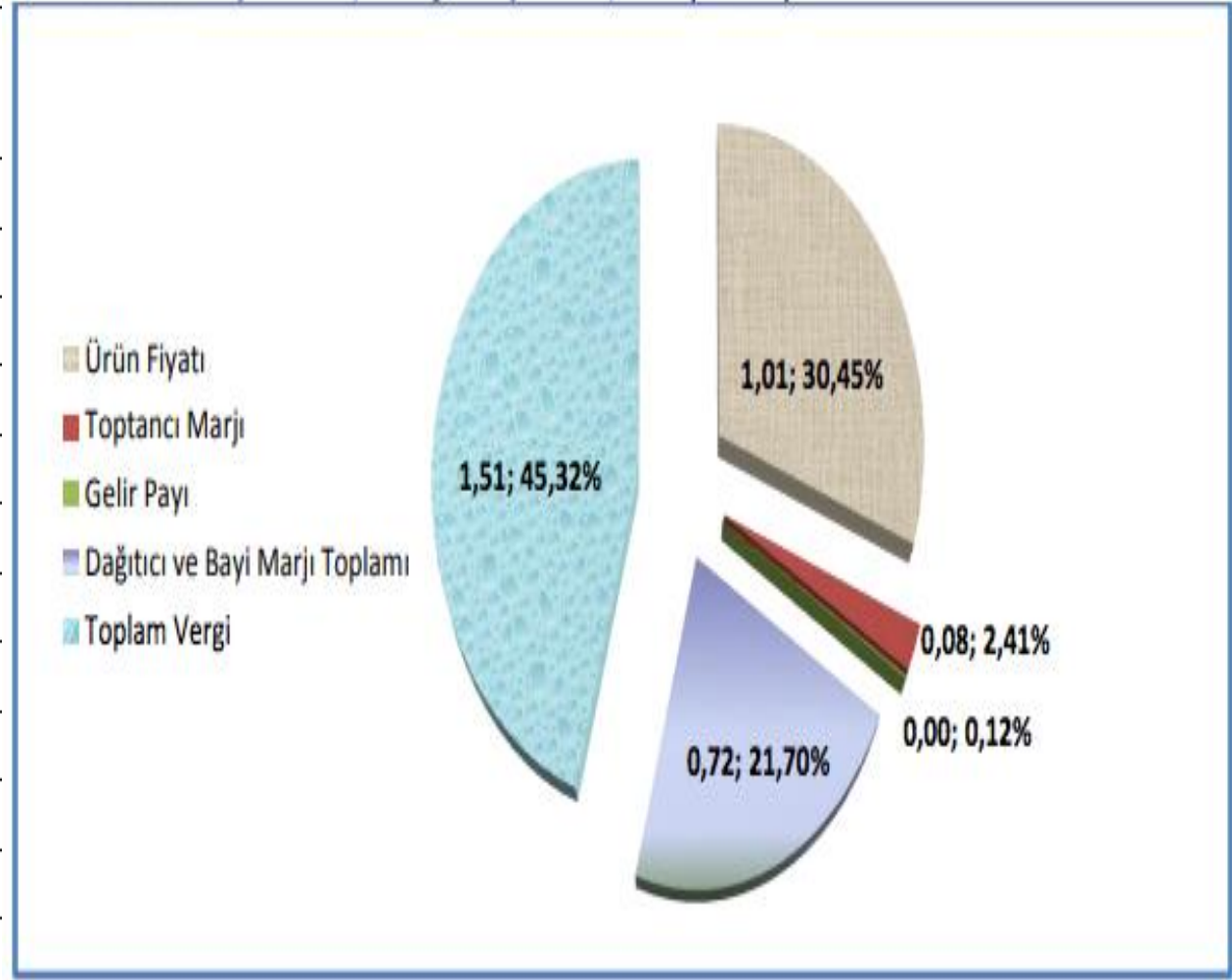
Motorin Fiyat Oluşumu Mart - Nisan 2018

Ay	Ürün	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı	Toplam Vergi	Toplam Satış Fiyatı
Nisan	Motorin	2,20	0,07	0,00318	0,56	2,63	5,46
	Motorin(Diğer)	2,20	0,07	0,00318	0,58	2,63	5,48
Mart	Motorin	1,95	0,06	0,00318	0,55	2,58	5,14
	Motorin(Diğer)	1,95	0,06	0,00318	0,57	2,59	5,17

Fiyat Oluşumu _ LPG

Dönem	Ürün	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı	Toplam Vergi	Toplam Fiyat
Nisan	LPG Otogaz	1,01	0,08	0,00400	0,72	1,51	3,32
Mart	LPG Otogaz	0,95	0,09	0,00400	0,71	1,50	3,25
Şubat	LPG Otogaz	1,02	0,08	0,00400	0,70	1,51	3,31
Ocak	LPG Otogaz	1,13	0,11	0,00400	0,68	1,53	3,45
Aralık	LPG Otogaz	1,16	0,08	0,00349	0,68	1,52	3,44
Kasım	LPG Otogaz	1,15	0,06	0,00349	0,68	1,52	3,41
Ekim	LPG Otogaz	1,07	0,05	0,00349	0,69	1,50	3,31
Eylül	LPG Otogaz	0,90	0,08	0,00349	0,67	1,47	3,12
Ağustos	LPG Otogaz	0,80	0,09	0,00349	0,66	1,46	3,01
Temmuz	LPG Otogaz	0,64	0,08	0,00349	0,66	1,43	2,81
Haziran	LPG Otogaz	0,70	0,07	0,00349	0,65	1,43	2,85
Mayıs	LPG Otogaz	0,69	0,08	0,00349	0,65	1,44	2,86

Yaptırımlar

► Petrol Piyasası

- Lisans İptali
- Faaliyetin Durdurulması
- Lisans Yasağı
- İdari Para cezaları
  - 100.000 TL'den 10.000.000 TL'ye kadar
  - Net satış hasılatının ‰ 10'undan ‰ 14'üne kadar

► LPG Piyasası

- Lisans İptali
- Faaliyetin Durdurulması
- İdari Para cezaları
  - 10.000 TL'den 10.000.000 TL'ye kadar
  - Net satış hasılatının ‰ 10'undan ‰ 14'üne kadar

Güncel Gelişmeler

- Maktu Cezalardan Nisbi Cezalara Geçiş
- İhtar Mekanizması
- Dağıtıcı Bayi Kar Marjı Paylaşımı

Nisbi Ceza Uygulamasına Geçiş

- Önceki Uygulama : Çoğunluęu maktu cezalar
  - Fiilin ağırlığı, haksızlık içeriği, kusur, ekonomik güç dikkate alınmıyor
  - Aynı kabahat için herkese aynı ceza
  - Kurumun takdir hakkı yok
  - AYM'nin İptal Kararı : “*adalet*” ve “*hakkaniyet*” ilkelerine aykırılık

AYM : Eşitlik ve adalet aynı şey değil.

Eşitlik

Adalet

Nisbi Ceza Uygulamasına Geçiş

- Yeni Uygulama (14/2/2019 tarihli ve 7164 Sayılı Yasa)
  - Cezalarda alt limit – üst limit aralığı
  - Ayrıca satış hasılatına oranlama
  - Kurumun takdir hakkı yine yok
  - Cezalar hafiflemedi, arttı
    - Eskiden 1.000 TL'den 1.000.000 TL'ye kadar
    - Şimdi 100.000 TL'den 10.000.000 TL'ye kadar

İhtar Uygulaması

- Lisans sahipleri için öngörölmüş
- Kaçakçılık olarak sayılan eylemler hariç
- EPDK tarafından belirlenecek fiiller (Petrolde 28 fiil, LPG'de 18 fiil belirlendi)
- Niteliği itibariyle düzeltme imkanı olan fiiller
  - Kriter yok.
- Aykırılığın 30 gün içinde giderilmesi ihtarı
- Aksi takdirde 60 gün için faaliyetin durdurulması
- 60 gün içinde de aykırılık giderilmezse soruşturma ve İPC/Lisans İptali
- 2 yıl içinde tekrar halinde doğrudan faaliyetin durdurulması

Dağıtıcı Bayi Kar Marjı Paylaşımı

- Dağıtıcı ve Bayi Marjlarının Paylaşımına İlişkin 26/09/2019 tarihli ve 8851 sayılı Kurul Kararı
- Toplam Marj : bayiye en yakın rafineri çıkış fiyatı ile dağıtıcı tarafından bayiye tavsiye edilen veya tavan fiyat olarak belirlenen fiyat arasındaki fark
- Marjin en az %55'i bayiye ait olacak, ancak taraflar isterlerse bayi marjını %55'in üzerinde de belirleyebilecek
- Sadece benzin ve motorin türleri için
- Ulusal stok maliyeti, ulusal marker ve dağıtıcı marker maliyeti, ithalat veya dağıtıcılar arası ticaret yoluyla temin edilen kaynaklardan alım ile rafineri çıkış fiyatları arasındaki farklılıklardan kaynaklanabilecek ilave maliyetler, farklılaştırılmış ürünlere ilişkin katkı maliyeti, harmanlama maliyeti, otomasyon kurulum ve işletim maliyeti" gibi ilgili mevzuata göre dağıtıcı sorumluluğunda olan maliyetler herhangi bir ad altında bayilere yansıtılmayacak
- İstasyon kira gideri, kıyafet gideri, nakliye gideri, tank temizliği gideri, eğitim gideri, kalibrasyon gideri, demontaj gideri vb maliyetlere hangi tarafın ne oranda katlanacağı hususunun ise taraflar arasındaki sözleşmelerle belirlenecek
- Sözleşmelerde açık bir şekilde ismi zikredilmeyen, kapsamı ve mahiyeti tereddüde mahal bırakmayacak şekilde tanımlanmayan hiçbir maliyet, bedel veya ücretin bayilere yansıtılmayacak
- Sadece yeni sözleşmelere uygulanacak
- Fiyat serbestisi ???
- Sözleşme hürriyeti ???

Av. Mehmet Suat KAYIKÇI, LL.M
LBF Partners Avukatlık & Danışmanlık

s.kayikci@lbfpartners.com

Tel : 0 212 234 3200

Fax : 0 212 234 3201